

Náms- og kennsluáætlun - Haustönn 2025

Vélfræði 1 VÉLF1VA04(AV)

Kennari	Ívar Valbergsson ivar.valbergsson@fss.is	
Viðtalstími	Miðvikudaga 9:15-9:55 í Vaktklefa í stofu 124.	
Námsefni	Vélfræði 1. Fæst í Eymundsson í Reykjanesbæ og IGNÚ í Reykjavík. Aukanámsefni kemur frá kennara. Vasareiknir er nauðsynlegur í áfanganum, ekki er leyfilegt að nota síma sem vasareiknir.	
Áfangalýsing	Nemendur öðlast fræðilega og hagnýta grunnþekkingu í vélfræði. Fjallað er um mismunandi form orku, afls og orkunýtingu. Lögmál varmafræðinnar um óförgengileika orkunnar eru kynnt ásamt SI-mælieiningakerfinu. Fjallað er um eldsneytisnotkun bulluvéla og orkuforða og um nýtni bulluvéla, pV-línurit og pt-línurit og samhengi þrýstings og hitastigs. Meðalþrýstingur (pmi) fundinn í pV-línuriti með lóðlínuaðferð, framleitt afl dísilvéla reiknað. Nemendur kynnast aflmælingum véla og reikna nýtni þeirra.	

Námsmat og vægi námsmatsþátta	Lokapróf er í áfanganum og þarf að ná lokaeinkunninni 7,0 til að standast áfangann.		
	Símatsáfangi ☐	Lokapróf ☒	Sleppikerfi ☐
	Heiti		Vægi
	Tímadæmi og lokapróf		70%
	Virkni í tímum og skyndipróf		30%

Reglur áfanga	Notkun á snjallsímunum er ekki leyfileg í tímum.

Annað sem kennari vill láta koma fram	Áskilinn er réttur til að bregða út af áætlun ef þörf krefur.

Þekking	Leikni
Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á: • þáttum sem hafa áhrif á aflframleiðslu véla. • orkunýtingu og eldsneytisnotkun bulluvéla og samhengi aflframleiðslu og byggingar þeirra. • aðferðum við mælingar á meðalþrýstingi. • áhrifum mismunandi álags á form pV-línurits. • lögmáli varmafræðinnar um varðveislu orkunnar. • þjöppunarhlutfalli og rúmmálmælingum á vélum. • samhengi aflframleiðslu og álags og hvernig breytilegt álag hefur áhrif á virkni vélar. • ásafl og aflmælingu véla með mismunandi hemlum. • hugtökum vélfræðinnar svo sem vinnu, afli og orku. • þróun véla og SI-mælikerfinu.	Nemandi skal hafa öðlast leikni í að: • reikna út eldsneytisnotkun og aflframleiðslu meðalhraðgengra dísilvéla. • útskýra algengar tegundir ritmynda og mæla þær með flatarmæli. • útskýra samhengi þrýstings og hitastigs og geta reiknað út þjöppunarhlutfall. • útskýra helstu einkenni eldsneytisolíu og gera grein fyrir vinnslu og eiginleikum eldsneytis brunavéla. • meta ástand véla út frá ritmyndum meðalþrýstingi.
Hæfni Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að: • útleiða formúlur sem notaðar eru í námsefninu. • skilja áhrif breyta í vélareikningi og geta beitt þeim við lausn verkefna í ýmsum verklegum áföngum, t.d. við bilanagreiningu og í daglegum störfum vélstjóra. • leggja mat á ástand dísilvélar, innsprautun eldsneytis og bruna í dísilvélum. • nota handbækur og fræðibækur í vélfræði við úrlausn tæknilegra vandamála varðandi dísilvélar.	

Vinnuáætlun		
Tímasókn	16 vikur x 4 klst.	64 klst.
Undirbúningur f. tíma	16 vikur x 4 tímar x 20 mín	21 klst.
Próf / vinnubók	16 klst.	11 klst.
Alls		96 klst. = 4 feín

Virðing, samvinna og árangur

Kennsluvikur	Áætluð yfirferð námsefnis	Skil á verkefnum
1. vika 19. – 22. ágúst	Kynning á áfanganum	
2. vika 25. – 29. ágúst	Vinna með formúlur og einingar	Skil á tímadæmum 1-20
3. vika 1. – 5. september	Flatarmál, rúmmál og massi.	Uppsóp d.1-20 Skyndipróf ?
4. vika 8. – 12. september	Vinna, afl, orka, hröðun og snúningshraði.	
5. vika 15. - 19. september	Vinna, afl, orka, hröðun og snúningshraði.	
6. vika 22. - 26. september	Ásafl	Skyndipróf ?
7. vika 29. sept. - 3. október	Ásafl	
8. vika 6. - 10. október	Vatnsaflíð	
9. vika 13. - 17. október Námsmatsdagur 16. okt. Vetrarleyfi 17. okt.	Notkunn eldsneitis og orka	
10. vika 20. - 24. október Vetrarleyfi 20. okt.	Eldsneytiseyðsla, nýtni og eðlisþyngd	Skyndipróf ?
11. vika 27- 31. október	Nýtni véla	
12. vika 3. - 7. nóvember	Varmanýtni	
13. vika 10. - 14. nóvember	Heildarnýtni	
14. vika 17. - 21. nóvember	Ritmyndir og meðalþrýstingur	Skyndipróf ?
15. vika 24. - 28. nóvember Dimissio 28. nóv.	Olíur og Uppsóp	
16. vika 1. - 8. desember Stoðdagur mánudaginn 8. des.	Olíur og Uppsóp	

Með fyrirvara um breytingar og von um gott samstarf

Ívar Valbergsson